

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per totes nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser àrbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions e impostos per contribuir als gastos generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el dever de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevolga que siga llur pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

D'oposades actuacions

A nosaltres qui, guiats únicament per l'alt interès de la Patria, treballem sense interrupció, lluitem constantment fins en les hores que podria la nostra joventut dedicar a esplais on no hi batega el cor a l'impuls del patriòtic sentiment; a nosaltres és certament a qui deu permetre's dir les coses per el llur nom; i tant convençuts estem de que aixís té d'ésser, és més: tant creiem que perque aixís té d'ésser, és deure moral nostre el que sia, que d'ençà del primer número d'aquesta Revista i en progressió ascendent, venim sentant les afirmacions de cada moment polític i social de Catalunya, baix el nostre punt de vista just puix és desinteressat, raonat puix és fill de l'estudi desapassionat dels fets que esdevenen d'aquelles diverses actualitats.

I avui, en la vigília anyal del segon centenari de la pèrdua de les Llibertats Patries, sentarem com sempre—més que mai, potser, perque l'assumpte mereix un defingut estudi de la col·lectivitat Catalana—el nostre criteri respecte als fets del passat ONZE DE SETEMBRE, a fi de que d'ell en surtin ensenyances per al demà, que tinguin la virtut d'apropar ràpidament la consecució de la finalitat per a la qual es creà el Nacionalisme Català que no és pas, sortosament, moure el Poble en l'únic sentit polític, religiós o social, sino precisament fent-

li deixar de banda els pensars polítics, religiosos i socials per a esmerçar totes les energies i tot el saber en bé de l'absoluta Nacionalització de la Patria i dels seus fills.

I encara que podríem disertar llargament respecte a l'escassísim nombre d'acompanyants de les moltes corones i rams que's dedicaren a la bona memòria dels nostres Martres; per més que podríem demanar com no anaven amb la corona de cada entitat la majoria dels socis que en les llistes de cada entitat figuren, socis qui—en gran part—un día de el·leccions (i no s'entengui que amb aquestes paraules volem combatre-les, sino dir coses irrefutables) aniràn a dispositar el vot a les urnes perque se'ls haurà dit que faràn bé a la Patria acudint-hi; malgrat la naturalitat de tirar en cara als prohoms (o bona part d'ells) el que no's molestessin a presentar-se a l'Arc de Triomf, en coral salutació de respectuosa recordança i d'enfortidor esperonament a esdevenidors procedirs; a pesar de que tindríem dret a fer públic el nostre disgust—disgust del Catalanisme pur—per la indiferència de tantes dotzenes, de tants centenars o de tants milers d'homes qui *han fet* de Catalanistes i encara *en fan* molts d'ells; nosaltres, els de RENAI-XEMENT, ho deixem de banda tot, servem la pena immensa que aqueixos actuar ens do-

nen, per a fitar els nostres esguards en dos fets de l'actual Onze de Setembre, que porten a l'ànima iguals sentiments que'ls que hi porta la recordança de la mateixa data de l'any 1714: un de dolor, el de la pèrdua de la Catalunya-Nació; altre de joia, el de la heroicitat dels defensors d'aquella Nacionalitat política.

L'Ajuntament de la Ciutat, a demanda de diverses entitats i iniciativa de les de la Unió Catalanista, acordà enviar a l'estatua d'En Casanova una corona, destinar a la seva compra 200 pessetes i nomenar una comissió de quatre regidors de les fraccions catalanistes (?) per a que anessin a dipositar la corona en nom de la Ciutat com ofrena d'ella al Conceller en Cap qui per la Ciutat cap i casal de Catalunya caigué ferit al Portal Nou.

L'acord, havent-hi una majoria anti-catalana i, per lo tant, en grau superlatiu anti-catalanista, era difícil que's prenguéssin. I els regidors *nostres* (?) *catalanistes* (?) que ja saben que per a fer passar una cosa quan el contrari polític no ho vol, sols cal fer jugar el *do ut des*, desitjosos com estaven de complaure als peticionaris, (desig més comprensible ara que tant a la vora estàn les eleccions municipals), es mostraren disposats a accedir al que'ls lerrouxistes exigissin a canvi de no oposar-se a l'acord.

De la cessió a qual exigència, nosaltres no'ns en queixaríem si hagués sigut una subvenció a tal casinet espanyolista-republicà, ni sisquera si la obtenció s'hagués abastat mitjansant regalar un rellotge d'or al quefe dels lerrouxistes; som prou caritatius per a que no'ns sàpiga greu que's mantinguin els qui no tenen medi de fer-ho, i som prou senzills i poc envejosos per a que no veiéssim amb goig que'l capifost dels *radicals* encara no ha pensat amb tenir un bon rellotge, ell qui té bons automòbils i bons xalets. Hi passariem per això, puix no deixarien d'ésser almoines. Però és el cas que'ls lerrouxistes exigiren quelcom més important, quelcom que, en comptes de augmentar la força moral dels *regidors catalanistes*, és denigrant per al moviment Catalanista si ell no'n protestava: els REGIDORS LERROUXISTES EXIGIREN QUE A LA CORONA NO HI HAGUÉS CAP SÍMBOL DE CATALUNYA. I ELS ALTRES, S'HI AVINGUEREN. Així és com es feu una corona de metall amb el sol escut de Barcelona, en lloc de fer una corona de flors i mata amb la Bandera de la Patria, puix Barcelona és—i era en 1714—la capital de Catalunya. Es a dir, que'ls regidors que's diuen

Catalanistes acceptaren l'esborrar el símbol de Catalunya en un acte que és tal vegada el de més *Catalunyisme* encara que sia referent a Barcelona. Per a nosaltres, aquells regidors haurien fet millor, molt millor, en respondre a la excitació de les entitats i dels periòdics nostres que davant la brutal, la irrespectuosa proposta dels lerrouxistes, obtaven per que l'Ajuntament no portés corona i's sotmetten a l'aclaparadora força de la majoria. Així, enfront l'enemic caigué Barcelona en 1714: vençuda i honradíssima; no podien ells fer el mateix?

Encara els restava el recurs de l'any passat: portar *ells* la corona pagada per ells, que al cap d'avall, si bé ho esbrinem, arribarem a saber que gran part de les corones es paguen per quotes voluntaries dels individus del concell d'entitats que—i això és sapigut de tothom—no poden disposar de diners per a comprar-rés, amb prou feines satisfer el lloguer del pis.

Aqueix comportament dels regidors qui's diuen Nacionalistes és el fet que deiem que'ns portava a l'ànima un sentiment de dolor; pero aquest dolor ve sobradament compensat amb l'immensa joia que'ns produeix l'acte realitzat per la joventut «Els néts dels Almogàvers», de perpetuar el record del Fossar de les Moreres on s'enterraven els qui en 1714 morien defensant la llibertat de la Patria. Aquells ardis joves són obrers; vingueren del Clot dimecres a quarts de dotze del vespre, amb l'aigua a l'esquena, curosos de que no's mullés la *làpida*, descuidats de que's mullaven ells; els portava una fè, la fè en despertar al poble; els conduïa un amor, el que senten, pregón, per la Patria; i amb la pluja a l'esquena anaren a colocar la làpida en mig d'un silenci respectuós, diríem religiós per temença de que no's compregués prou al dir-ne altament patriòtic quelcom així com un rés fervorós que no arriba a flor de llavi, que no pot arribar-hi de tant d'endins, endins del cor com venia...

I aquesta és la nostra joia: ha sortit—sense previ avís, sense, diem-ne *candidatura*—un nou estol qui porta noves corones; no'ls calen estímuls; no'ls ho han tingut de dir; i no han claudicat ni claudicaràn, sentiu, senyors regidors qui passeu per que la corona de la ciutat no ostenti el símbol de Catalunya?

I aqueixos joves i nosaltres, que tots pensem igual, tots plegats, FAREM L'ONZE DE SETEMBRE DE 1914, cel·lebrarem dignament el segon centenari.

Esguards

ERA una tarde de clarors triomfantes vora del nostre mar. Era allà, en aquells benaurats indrets de la nostra Catalunya, on la sardana hi esclata com un cant espontani de la terra. Fendint la blava diafanitat de l'aire, l'armònica estrofa pujava cel amunt per a tombar en desmai sobre totes les coses. I totes les coses s'eren encomanades aquell ritme i al compàs d'aquella suau cadència la vida avançava. Per la vessant daurada de llum de sol, s'obrien extasiades, les poncelles; i sobre l'or de la platja, en el dalir d'una mateixa frisança, la fulgenta poncella blava de la mar esclatava en una florida blanca i remorosa.

Vora de la mar, com una flor humana que s'agita, oscil·laven els rotllos de la dança.

Una serena amor il·luminava els rostres com el sol de la tarde el mar i les muntanyes.

I anava's destrenant la melodia forta abraçada a un cant de melangia per els ideals frissats i no assolits encara.

A un costat, dotze homes del mar s'han donat les mans i ara dancen amb una religiosa devoció. Potser eren enemics en llurs idees; i s'han donat les mans. Són els més exaltats i els més rebels del poble; i ara són els qui posen més unció en la dança. Són del poble humil, són dels qui, inconscientment, més senten la inquietut de la vida esclavitzada; les llurs rebel·lions no són sinó aquest desig de deslliurança que en el llur pit generós glateix i furga.

Per això, en aquest moment que la llur vida és regida per una llei justa, per una llei catalana, ells han depositat les llurs rebeldies, i... mireu: són els qui millor segueixen la cadència, són els qui millor encarnen el ritme de la dança.

Però, hi ha quelcom de taciturn en el seu dançar, i heus-aquí que una donzella de vestits clars es posa en aquell rotllo. Dirieu que una llum nova els aclareix els semblants; els llurs cossos feixucs prenen una secreta agilitat i una tranquila benaurança els torna radiants. I és aleshores quan s'aconpleix la visió de la plena vida catalana, de la qual la llibertat i l'amor en donen la suprema bellesa: el ritme de la raça viu en totes les coses: en les pedres de la terra, en les ones de la mar, en el cor dels homes, i en el cel que ho reflecta, ont els núvols que hi passen caminen a la posta.

Es el día luctuós. remembrador de la pèrdua de les llibertats de la Patria.

Soc en una vall del Montseny. Els cims no maculats per la petja invasora, s'aixeuen victoriosos pedra sobre pedra: extesa a sos peus, la Catalunya esclava batega amb un inquiet glatir.

I mirant aquests cims, ara penso amb aquells dotze homes de mar, tant indomptables. I aquest record m'moplena d'esperança.

Oh, com veig ara ridícols els tirans que amb totes les seves tropes i els seus enginyers de guerra, en cent noranta nou anys no han conseguit fer acotar la terra ni entrar a l'assalt en l'ànima del poble.

I quina més gran confiança m'entra, al veure que aquest poble que encarna la vida de Catalunya, tan sols en el gaudiment d'un règim de lleis propies i no imposades, hi troba el suau repòs de les seves lluites!

MAIG.

Sta. Fè del Montseny, 11 de setembre de 1913.

ENGLANTINES

II DE SETEMBRE!

Imatge d'En Rafel de Casanova,
gloria de Barcelona, jo't saludo!

Jo, que eixlada a tant llunyanes terres,
no puc vení a envoltar-te de corones;
no puc vení a llençar les flors de gloria
encatfant tos peus! Ah! què seria
de mí, si aquesta joia 'm fòs donada?...
Sis anys, que visc sens veure a Catalunya,
essent com soc, jo, d'Ella una partícula;
que sento l'opressió al cor, dolorosa,
d'haver-me així arrancat de sa existència
avui que és gran l'esforç fins del més ínfim
de sos fills! Que's redreça, Nació augusta,
clamant per lo que és seu, pel dret de viure,
desenroïllant-se, esplèndida, sens traves!

No puc vení a llençar palmes i toies
encatfant tos peus! Plorà, apoiada,
al monument sagrat que'ns dignifica,
aon va la catalana concurrència
commemorant els dies de tristesa
en que perdé ses llibertats l'hermosa,
històrica Nació de Catalunya!

No hi puc venir, de flors a coronar-te!
 Però'l meu esperit, cada any s'en vola
 en eix trist jorn del 11 de Setembre
 a juntar-se amb els cors dels que t'honoren
 envoltan-te de flors! I amb ells, cantar-te,
 realitat i visió, que tant estimo,
 imatge i esperit d'En Casanova!
 Amb l'honorar-te, remembrant tristeses
 hec promences esperançadores.
 Elles no falliràn! Omple l'aubada
 cors i esperits de grans iniciatives!
 Com no duria forta vida un poble
 que canta i que labora, honrant sos Martres?

GRACIETA BASSA DE LLORENS.

Trenque Lauquen, agost de 1913.

Al peu del bronze d'En Casanova

LES flors cobreixen totalment el bronze. Les barrades cintes voleien a l'impuls de l'aire d'un dia plujós precursor de la propera tardor. Atrau l'atenció el magnífic ram de roure de la «Nacionalista Radical»; el vermell, símbol de les ansies de redempció futures, relligant la gloriosa Ensenya Catalana, bell maridatge d'aspiracions lliberadores.

Volten l'estatua els fervents, i, els ulls, al fixar-se en l'enramada, espurnegen de goig i de tristor, tot el plegat.

De goig, perquè, malgrat fer prop de dos-cents anys que la nostra Patria fou enjoncada; encara, contra tot, contra l'empenta de gent forastera i de gent de casa descastada, se serva encès el caliu, demostrant, que, si es-tem bé prou i massa atuits, resta encara un estol que serva com preuat tresor l'amor a lo que és ben nostre i que hem de recobrar.

De tristor, perquè la commemoració porta el record de la pèrdua de tot rastre de la personalitat de Catalunya i acut també al pensament l'afros sofrir d'aquells nostres avant-passats immolats pel sol delictes de complir amb son deure.

Aquesta evocació és trista, però hi ha una altra cosa que, si hi cab, ho és encara més.

Observem an els vianants. Els uns passen indiferents; els més, giren la vista encuriosits, però en el mirar llur s'endavina que són completament forasters a lo que veuen i, per dis-

sort, molts d'ells, i aquest cas se dona generalment quan se tracta d'obers, saluden l'acte patriòtic amb un somriure mofeta.

Amics; és trist però és cert i és inútil que'ns planem de la crisi del Catalanisme. Tenim minat el terreny per tots costats: l'escola, la premsa diària de Barcelona, amb comptades excepcions, fan obra descatalanitzant i es deixa avançar impunement.

Com volem que sia ferma i potentia la nostra actuació comparats amb els indiferents i hostils?

Els que passen i riuen no'n saben res de la tragedia passada, base de l'esclavatge present; mai n'han sentit parlar, com no sia en sentit advers, dels drets de Catalunya; si'ls sabessin, el riure mofeta se convertiria en cloure els punys rabiosament i el nostre estol fora enfortit per aquets fills del treball, per aquests obrers, orgull nostre, ferrer apropiat per a fer-hi fructificar totes les ansies lliberadores.

Voldríem que la nostra ploma fos de les que tenen camí obert, voldríem que'ls nostres coneixements i la paraula corresponguessin al nostre desig, al bategar del cor que s'indigna al contemplar com l'obra destructora avança, per a llensar-nos al mig dels que riuen quan passen per davant del bronze tràgic i explicals-hi que és un sarcasme, una contradicció, que ells que's diuen, i ho són, lliberals de cor, menyspreuin la més elemental de les llibertats, la primera de totes, la de ser lo que un és sens mixtificació, sens imposicions, lliure tal com la Naturalesa ha volgut que fossim al naixer en el troç de terra que'ns ha sigut breçol. Tota imposició que torci aquesta *natural* manera d'ésser, és un atac greu a la llibertat i, per tant, deu rebutjar-la tot home que senti la dignitat en el més ínfim grau.

Si en lloc de planye'ns, de ser pessimistes, els homes de la nostra terra que valen quelcom alçessin arreu de la ciutat càtedra de Nacionalisme, pas a pas conqueriríem per a la nostra causa a tothom que encara li quedés una molècula de Català i, al venir l'onze de Setembre, no amargaríen la santa contemplació de les ofrenes les indiferencies i les iròniques rialletes i, llavors, en lloc de reduït gup de catalanistes, voltarien l'estatua centenars de ciutadans de tots estaments i, en jorns de prova, fora tot un poble que s'alçaria a exigir, no a pidolar, lo que per dret ens pertoca.

J. B. SURRIBAS

“La placa d'Els Néts dels Almogàvers”

S'ATANÇAVA la mitja nit,— d'aquella tan plujosa com fou la del dia 10—, quans ens emmenàvem envers els antics barris de Santa Maria, boi xinxejant amb una vivacitat desmesurada i amb l'esguard plàcidament asserenat.

Si un deambulant ens hagués observat, hauria restat fortament encuriós per a saber l'objectiu del nostre caminar apressat i frescos. Però, cà! quí havia de tranzitar-hi en aquelles hores, per aquells carrers deserts? Asseguraríem que no'ns va veure ningú, llevat d'un *sereno* que bé prou va parar-s'hi amb nosaltres.

Deixàvem enrera la portalada de l'església de Santa Maria. Ja hi són, companys! Unes quantes passes més i emboquem la Plaça del Fossar de les Moreres. Es una placeta triangular, d'apariencia vilatana; rodegen-la unes cases que porten el segell de la vellor; i en aquelles hores estava il·luminada per una claror pàlida, feblíssima, com de gresol.

Amb una llestesa prodigiosa, enfilàrem sobre nosaltres i a frec de la paret, a un company nostre. Un altre, desembolicà un objecte quadrat, que tot el camí havia portat dessota el braç; l'objecte—era la placa,—fou donat al primer, junts amb un martell i uns claus... Els lleus cops que aquell donava, semblava'ns amb el silenci de la nit, que havien de molestar als qui reposaven de la fatiga quotidiana... Si sortís un veí a esbrinar aquell remoreig d'ont eixia: com podia endevinar exactament la nostra intenció?

Uns cavalls d'un estable pròper, renillaven sovint i ens feien tombar el cap instintivament.

—Ja estava, ja!

En el fons negre de la placa, se remarcàven, amb tot i el tenebrós del lloc, les lletres blanques de la quarteta al·lusiva, com unes ninetes dintre les conques dels ulls...

En aquell punt, potser volguent tenir participació en la nostra obra, del cloquer de Santa Maria, eixien dotze cops sonors i pausats.

Els nostres cors joves i romàntics se'n van adonar de la coincidència, i remembrant coses llegides, on se comptava lo que en aquesta hora dels misteris havia succeït, ens sentírem dolçament encisats, i fins l'ambient sembla-

va'ns incensat per una olor ubriagadora, com un perfum patriòtic, emanat dels òssos que aquella terra colga.

Com una oració als pretèrits compatriotes nostres, quedava en la placa de la paret, la quarteta d'En Pitarra. Sadollats d'una sincera devoció, ungits per un fervor sagrat, allí la deixàvem, talment com una santa presentalla oferta a l'altar dels Martres.

A vosaltres, els humils bregadors d'aquell moment èpic, nosaltres, els més humils catalanistes, hem vingut a retre-us aquest senzill homenatge.

I ara, a Deu siau! Si demà, enterats de la col·locació d'aquesta mereixedora placa, venen a visitar-vos Catalanistes de tots matços, tant de bó poguessiu infondre'ls-hi, als que més ho necessitin, l'ardidesa de que fereu gala dugues centúries endarrera, i que per a nosaltres no us demanem, perquè no en và ens titulem «Néts dels almogàvers»

I ens allunyàrem d'allí per a dirigir-nos a honorar a la figura més representativa d'aquelles doloroses gestes... Portàrem la nostra ofrena an En Casanova.

* * *

L'endemà, quin goig, companys! el que invadía la nostra ànima, al rebre personalment, les més efusives felicitacions d'En Corominas, d'En Martí i Julià, d'En Guimerà, d'En Aldavert i de tothom qui aixopluga un brí de Catalanitat en sos dintres.

Corals mercès a tots. Sols és ara, el nostre ardent desig, que en un any proper, siguin tots els Catalanistes en manifestació, i amb les corporacions oficials al davant, els qui descobreixin una làpida definitiva en el Fossar de les Moreres.

L'acte realitzat per nosaltres, llavors esdevindrà un primer pas vers l'efectivitat d'aquesta festa, i la satisfacció que experimentàrem els «Néts dels Almogàvers», fóra ben intensa.

MIGUEL GUINART.

LA CATALUNYA HEROICA

ELS SETI I BLOQUEIG DE BARCELONA-1713-1714

Del 12 al 18 de setembre de 1713

Dia 12 de setembre

Encara que no fou molt agresiú el foc de les bateries de l'enemic, des de Montjuic, i la plaça, es feu un foc seguit contra el fortí i treballadors que's descobrien en el plà de la banda de Zafont, aon semblava que l'enemic intentava alguns treballs. Cap al baix de la muntanya, els fusellers feren foc tot el dia, sens deixar en repòs a l'enemic. Aquest disparà quelques canonades contra els Caputxins, per la banda de Gracia.

En aquest dia, es deliberà, enviar una comissió al Consistori dels Diputats, per a consultar, si's creia convenient escriure a S. M. I.

Els Concellers i 9.ª de guerra, opinaren se fes sabedor al Rei, de l'estat de la ciutat.

Havent observat durant la nit, que l'enemic no disparava des del seu fortí, i que havia retirat les peces movent cap a Montjuic algunes tropes, per a estar previngut de l'atac, el general Villarroel disposà que's toqués alarma, i al dispar de tres canonades, concorregué tota Barcelona, disposada a ocupar el lloc que cada un, des del començament del seti, tenia ja assenyalat. El castell de Montjuic i la linia de comunicació quedaren reforçats, sobrant encara gent per a tots els punts. Sortosament no succeí res digne de mentar-se.

Aquest mateix dia es reuní la Junta de Teòlegs, composta de sis teòlegs i dos canonistes, per a donar dictamen, sobres l'argent de les iglesies.

Dia 13 de setembre

Continuà, en aquest dia, el foc de Montjuic i de la plaça, contra les avançades de l'enemic, contestant aquest solament, i encara molt lentament, des de la banda de Gracia.

Els fusellers i Miquelets repetiren el foc des dels baixos de Montjuic, sostenint valentment un combat amb l'enemic que durà més d'una hora.

A mitja nit, sortí del port un vaixell armat amb 19 homes, els quals amb una valentia digna de recordança, s'introduïren entre les embarcacions enemigues, i apresaren un Lou-dre, carregat amb 240 quintars de pòlvora, bales i demás utensilis de guerra, aconduint-lo a la platja, entre la gatzara i aclamació dels seus companys.

Dia 14 de setembre

Montjuic i la plaça repetiren el canoneig, no sols contra els treballs enemics, sino també contra la gent que passava del Mas Guinardó al quarter de Sans; mes veient que aquesta era molt nombrosa i molta la faixina que portava al peu de la carena, En Villarroel manà que's toqués alarma entre vuit i nou de la nit, a fi d'agafar a l'enemic en el seu moviment, cas de que hagués intentat algún atac, mes no sobrevingué cap accident.

Aquest dia arribaren a l'enemic, de la part de llevant, deu Gànguils i dues Saeties.

El Concell de Cent, deliberà passar a l'elecció del Sargent major, per a un dels batallons formats de la lleva de 30.000 homes, destinats a la defensa de Barcelona, Castell de Montjuic

i guarda de l'estandart de la invicta i gloriosa Santa Eularia.

De quatre que foren proposats per a desempenyar tant important càrrec, va resultar-ne el·legit per majoria de vots, En Josep Dalmau.

El sabi Concell de Cent, deliberà i acordà de que el Conceller en Cap, fos, segons antigues prerrogatives, Governador de la plaça i de les armes, fins que'l Rei resolgués.

Día 15 de setembre

Encara que'ls enemics retiraren aquest dia la seva artilleria de la carena de Santa Madrona, traslladant-la a Sans, la plaça i Montjuic continuaren, no obstant, fent un nodrid foc, secundat pels voluntaris i fusellers, per la banda de Zafont i Sant Gervasi. Malgrat i la bateria enemiga de Gracia disparar contra els Caputxins, En Villarroel sortí amb una escorta a regoneixer tots els llocs avançats de l'enemic.

Aquest dia, se repetí el bàndol en nom de la Excmà. Ciutat, per el qual s'emplaçava a sis oficials de la Taula i Banca, per a que, en l'espai de sis dies se restituissin a la plaça, baix pena, cas de desobediencia, de quedar privats dels seus destins.

A la nit, l'enemic feu salves en un vaixell, galeres i demés embarcacions, per haver rebut el duc de Pòpuli, la nova de rendició de Landau.

Se proposà a la ciutat que's dongués l'ordre, per a que entrés a la plaça un batalló de 500 fusellers, per a descans de la Coronela.

També aquest dia, el general Baset donà el dictamen que Villarroel l'hi havia ordenat, sobres l'inspecció de la plaça.

En aquest dictamen el general Baset es queixa dels abusos que, en terrenys de defensa de les muralles, exerceixen certs ciutadans per favors rebuts, i demana que's reintegri a la muralla, la lleghítima dotació del terreny públic per al comú interès de la ciutat.

Día 16 de setembre

La plaça i Montjuic repetiren els disbars de artilleria contra la bandada de Zafont, en quals volts els fusellers i voluntaris es portaren tant braument, que obligaren a l'enemic a desocupar la casa nomenada de la Mercè.

La bateria de Gracia disparà contra els Ca-

putxins, responent-li el baluart del carrer de Tallers.

Els valents armadors de mar apressaren tres llauts, que portaven provisions a l'enemic.

Al vespre d'aquest dia, l'enemic feu tres salves d'artilleria i fuselleria per la nova de rendició de la fortalesa de Landau.

Día 17 de setembre

L'artilleria enemiga de la banda de Gracia, continuà aquest dia fent foc contra els Caputxins, contestant-li Montjuic i la plaça.

Després de migdia, l'enemic avançà per la dreta del convent de Caputxins, a les cases de Lleviol i encontorns, contestant els voluntaris amb un foc que durà fins a les tres de la tarde.

No obstant, siguié precis que En Pere Viñals, coronel de dragons de Sant Miquel, En Josep Cester, En Antoni Navarro i En Ignasi Les-cosa, tots capitans de dragons, sortissin a fer cara a l'enemic, mentres que en Joan Berne, finent coronel, amb altra partida de caballeria, se distingia a combatre'l, fent-ho amb tanta serenitat, acert i valentia, que no sols logrà contenir-lo, sino que desbaratà completament un gros d'infanteria i caballeria, que hi envià ademés el duc de Pòpuli.

Les bateries de la plaça jugaren perfectament, consistint les nostres baixes en 3 morts i un escàs nombre de ferits.

En l'escrutini realitzat aquest dia a la Catedral, se trobaren 13.240 lliures i 4 sòus.

Día 18 de setembre

Montjuic disparà sens repòs cap a la bandada de Zafont, fent lo mateix els voluntaris de la plaça. Contestà l'enemic amb una bateria de quatre canons que dirigien els seus fets als Caputxins.

Aquest dia, els armadors de mar apressaren un llaut que's dirigia a Mataró tinguent la sort de rescatar a En Francesc de Padellàs, capità del regiment de l'Excmà. Ciutat, i a En Antoni Cortés i Andrade, que's portaven presoners a dita ciutat.

El general Villarroel dirigí a la Junta de 36.ª i al Consistori dels Diputats varies comunicacions, sobre l'ocupació de càrrecs i als reforços que eren menester en algunes posicions.

L'Onze de Setembre, enguany

L'ACTE de recepció i col·locar les ofrenes als martres de 1714, al peu de l'estatua d'En Casanova, enguany n'era cuidador el Centre Nacionalista Republicà, qui rebé ramells i corones d'entitats i particulars, en nombre molt superior als anys anteriors, de les que'n poguerem pendre les següents dedicatòries:

Juventut Catalanista, Centre Catalanista de Arenys de Mar, Esbart Català de Dançaires, Orfeó de Sans, Casino de Sans, Associació Catalanista de Gracia, Centre de Joventut N. R. del Districte II, Ateneu Gracienc d'U. F. N. R., Joventut i Centre N. R. F. Sang Nova, Grop Via fora, C. N. R. i Joventut Germinal del Districte VII, Joventut Catalanista, Néts dels Almogàvers, Club Muntanyenc, Agrupació Sardanista, Catalunya Vella, Ateneu d'U. F. N. R. i C. N. R. de Gracia, *La Veu de Catalunya*, Centre Catalanista, Gent Nova, de Badalona; Grop Catalanista, C. Ll.; C. F. N. R. Fivaller; C. A. de D. del C. i de l'I.; Ateneu Autonomista del Districte VI; Esbart Folk-lore de Catalunya; C. N. R. de Barcelona; Unió Nacionalista Radical; C. N. R. de Poble Nou; Associació Nacionalista Catalana; RENAISSANCE; Ateneu Obrer del Districte III; Associació Catalana de Beneficència; C. N. R. Sang Nova; Centre Autonomista Català de Sant Gervasi; Lliga Regionalista de Gracia; Unió Catalanista; Centre Català de Sabadell; Ateneu Obrer del Districte II; de la senyora Amalia Camps, branca d'olivera; Grup Catalanista de Terrassa; Escola Catalana Mossèn Cinto; Foment autonomista Català; Lliga Regionalista; Grup de senyoretas, Canigó; Centre Popular Catalanista; senyoreta Dolors Batlle Cuyàs; *Esclat*, periòdic; *El Poble Català*; de la família Lluís Manau i Avellanet; Catalanistes d'Arbucies; fill Salvador, d'en Miquel Laporta; Lluís Puigdomènech; Grop Tallaferró; Corona de l'Ajuntament; senyoreta Rosalía Delà; Associació Autonomista del Districte V, Catalunya; Escoles de la Sagrada Família; ram de flors d'una senyoreta argentina i tres germanes catalanistes; nen Ramón Massip; germans Delclós; un petit catalanista; Escoles del Districte II; Ateneu Obrer Català de Sant Martí; Niuada Catalanista; pom de clavells rojos d'un patriota; Ateneu Regionalista de Poblet; senyoreta Parellada; un gran

pensament de vellut, del noi Joanet Monner; germanetes Pales, dos rams; Montserrat Cru-sell; Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat; els nens Jordi i Montserrat Pasqual i Roig, dos rams, Orfeó Nova Catalunya, nens Francisca i Rafel Dalmau; nena Adela Oriol; família Aubeyzon; Joventut d'U. F. N. R.; colònia de «Càl Trompu», branca de pinabet del Montseny; germanetes Grant; Casal Nacionalista Martinenc; Ateneu Democràcia d'U. F. N. R.

Cada comissió d'entitats o particular era rebuda amb frenètics aplaudiments, especialment la de l'Ajuntament de Barcelona en que ademés de l'ovació que se li tributà, un dels nostres companys feu sentir un Visca Catalunya! que fou unanimitatment contestat.

El cant d'*Els Segadors* ressonà per l'espai diverses vegades, essent la primera a les dotze de la nit del dia anterior en que començaren a disposar-se les corones.

Durant tot el dia l'animació al Saló de Sant Joan no minvà un sol moment, essent a milers els patriotes que acudiren a visitar el bronze de l'heroic defensor de Barcelona, en acte de just homenatge.

Els socis de la Joventut Catalanista i de «Els Néts dels Almogàvers», repartiren unes patriòtiques fulles que dites entitats feren editar, adequades a la diada.

* * *

Els entusiastes joves d'«Els Néts dels Almogàvers», de Sant Martí, tingueren l'original i patriòtica idea de col·locar al Fossar de les Moreres, lloc on s'hi enterraven els heroies catalans que morien en la defensa de Barcelona, una placa negra amb una llegenda blanca, sota una branca de roure, amb els següents versos d'En Pitarra:

ALS MARTRES DE 1714

Al Fossar de les Moreres
no s'hi enterra cap traïdor,
fins perden nostres banderes
serà l'urna de l'honor.

La placa signé col·locada entre dotze i una de la nit del 10 al 11, a la placeta del Fossar de les Moreres, qual lloc es vegé visitat durant tot el dia per nombrosos ciutadans que celebraren amb extrem tan patriòtica pensada.

ELS ACTES DE REMEMBRANÇA

Miting commemoratiu al C. N. R. del Districte VII.—En el local d'aquesta batalladora entitat del Poble Sec, hi tingué lloc la nit del dimecres el miting commemoratiu de la diada en que's perderen les llibertats de Catalunya.

Presidí l'acte En Francesc Layret, qui cedi la paraula primerament a En Sans Vaqué, president de la «Joventut Germinal», entitat organitzadora de l'acte.

Comença En Sans Vaqué fent veure l'obra catalanista realitzada en aquella barriada, de la qual en sortí aquell Chor Infantil que tant hi havia treballat fent a l'ensem obra cultural i patriòtica.

Recorda l'heroisme d'En Casanova, exhortant a la joventut perque sigui també abnegada i entusiasta, per a imitar-lo quan arribi l'hora de les reivindicacions patriòtiques. (Aplaudiments).

El nostre company, Casas Briz comença dient que la joventut de l'Unió Catalanista, mai s'ha mostrat sorda a la crida de les demés joventuts nacionalistes, per a treballar junts per a Catalunya.

L'onze de setembre de 1714, no esdevingué pas per a defensar una dinastia enfront de l'altra, com molts creuen, sino que fou un fet humaníssim d'independència.

Acaba fent remarcar la necessitat d'orientar a la joventut en sentit lliberal per a que no'ns tornin a succeir fets com el que avui estem rememrant. (Aplaudiments).

En Bertràn i Ballet, rebut amb aplaudiments com els anteriors, fa notar amb preferència el camí que hem guanyat per a arribar a la consecució dels nostres ideals, rebatent els arguments dels que s'esforcen en voler afirmar la crisi que diuen pateix el Catalanisme i que és, segons l'orador, defecció o cansament dels que no tenen prou energia per a vèncer algún desengany propi de la lluita.

Afirma que'ls que portin dintre seu l'ideal de Catalunya seràn forts pera arrollar-los i triomfaràn esplendidament en dia no llunyà. (Llargs aplaudiments).

El fogós orador senyor Roig i Pruna, comença el seu parlament fent remarcar l'invasió que en totes les nostres institucions venim sofrint des de la caiguda de nostres llibertats i lo més vergonyós—diu—és que l'obra d'opressió continua. La monarquia actual continua befant la nostra llengua, les nostres institucions, la nostra bandera. (Aplaudiments).

Nosaltres el nacionalistes, quan vinguin fets com aquests a ferir la nostra dignitat, hem d'afirmar més que mai la nostra acció i defensar-nos bravament formant la sardana i cridant sempre més fort: Visca la Patria! (Ovació).

I s'aixeca a parlar en Francesc Layret qui és rebut amb grans aplaudiments.

Comença fent referencia an els solts publicats en diversos diaris que aludien a la seva asistencia a aquest acte. Diu que no s'estranya del solt del diari reformista, car estant a punt com estàn aquests de prestar acatament al successor d'aquell odiat Felip V, necessàriament han de trobar malament que ell prengui part en un acte commemoratiu del 11 de setembre de 1714. En quant als solts d'altres diaris sí que l'estranyen perque precisament aquesta data fou sempre commemorada no solament pels catalanistes a soles sino també pels federalistes quan presidía'l seu concell nacional aquell venerable apòstol federal que's digué En Vallés i Ribot.

Amb eloqüents paraules examina el procés de la luctuosa data baix el prisma de l'experiencia i ensenyances que podem treure'n per a l'esdevenir.

No fou degut tan sols a l'esforç de les tropes de Felip V, el motiu que determinà la caiguda de nostres llibertats, — diu, — sino a quelcom més fondo, a la constant desnacionalització de les institucions fonamentals de la Patria.

Amb riquesa de detalls exposa els motius que afermen aquesta afirmació, els quals ens marquen que si volem triomfar hem d'ésser fonament progressius i avençats, car els pobles que triomfen són els pobles vius o sia els que infiltren a son esperit el sentiment actualíssim, ufanós tot ell de democràcia i llibertat.

Pensem en l'esplèndida florida de la llibertat si les nacionalitats d'Espanya fossin autònomes. I en les energies immenses que podríem desenrotllar nosaltres dedicant-les al progrés i engrandiment de Catalunya, de la nostra patria volguda. (Ovació).

A l'acabar el senyor Layret el seu parlament els assistents a peu dret entonaren els «Segadors».

Després una nombrosíssima comissió anà a portar una artística corona símbol de la seva admiració al martre de les llibertats de Catalunya, a En Rafel de Casanova.

Vetllada teatral al Casal Nacoinalista Martinenc.—Aquesta patriòtica entitat obrera ce-

lebrà l'acte commemoratiu del 11 de setembre de 1714 la vetlla del diumenge dia 7, posant-se en escena l'aplaudí drama d'En Feliu i Codina «Un quefe de la coronela».

El nombrós públic que hi assistí aplaudí amb entusiasme les valentes i patriòtiques escenes de l'obra, que fou interpretada amb molta voluntat i acert pel quadro dramàtic del Casal.

Vetllada al Centre Autonomista de Sant Gervasi.—El dilluns, dia 8, a la tarde tingué lloc en aquest Centre l'acte commemoratiu de la data de les nostres preuades llibertats, posant-se en escena les patriòtiques obres «Jordi Erin» i «Mestre Olaguer».

Es llegiren varies poesies patriòtiques, i una ressenya històrica del seti de Barcelona, i els senyors Buil i Rifa pronunciaren discursos plens de catalanisme, que despertaren l'entusiasme del nombrós públic que hi assistí.

Acabà l'acte entonant l'Orfeó del Centre el cant de «Els Segadors», escoltats a peu dret i en mig de grans aclamacions a Catalunya.

Vetllada teatral a Catalunya Nova i A. N. R.—En remembrança de l'històrica data i a benefici de l'Escola Catalana gratuïta Mossèn Cinto, tingué lloc diumenge darrer en aquesta entitat, una escullida funció teatral posant-se en escena «Jordi Erin», «Calvari amunt» i «Mestre Olaguer».

Com tots aquets actes fou gros l'entusiasme respirant-s'hi un fort i sà patriotisme recomfortador per a les nostres aspiracions.

Funció religiosa a l'Església dels Sants Just i Pastor.—La Lliga Esperitual de Nostra Senyora de Montserrat, seguint la costum establerta de fa alguns anys, feu celebrar en aquesta església la missa en sufragi de les ànimes dels martres catalans de 1714.

El temple estava severament i hermosament adornat, penjant de l'altíssima volta de la nau una grandiosa bandera Catalana.

Fou celebrant el doctor Montagut qui dirigí després de la missa, als nombrosos assistents, una hermosa plàtica plena del més fervorós patriotisme.

La Vetllada Teatral de l'Apolo.—Sigué aquest acte un èxit grandios, doncs l'espaiós local de l'Apolo se vegé invadit d'una gernació entusiasta que no's cansava d'aplaudir les patriòtiques escenes de les obres que's representaren.

Foren aquestes «Jordi Erin», «Els Segadors

de Polònia», «Mestre Olaguer» i «Via fòra, lladres», que obtingueren una notable interpretació per la companyia dramàtica que dirigeix En Pere Boquet.

A l'acabar les darreres escenes del «Mestre Olaguer» i del «Via fòra, lladres» el públic entonà amb gran energia les notes del nostre Himne Nacional, aclamant a Catalunya i a les seves llibertats.

A la sortida s'organitzà una manifestació que no baixava d'un miler de persones, que ordenadament es dirigí al Saló de Sant Joan, aon ressonà de nou i com epílec de la triomfal diada, el cant d'«Els Segadors».

* * * (1)

Ja ets meua i soc teu
ja som l'un de l'altre;
ja entre tu i jo,
sols Deu és qu'hi mana

Del nostre destí
solament nosaltres
d'avui endavant
ne som responsables.

Les portes del món
són esbatanades;
entrem-hi de plé,
esposa estimada!.

Del fruit de treball
viu la gent honrada...
doncs a treballar
que'l treball enlaira.

JÓAQUIM DELCLÓS i DOLS.

(1) De la col·lecció «Íntimes».

CATALANS!

La ciutat de Balaguer vol commemorar el V.è centenari de la mort de la sobirania catalana amb la rendició del comte d'Urgell a Ferràn d'Antequera.

Per això demana la vostra cooperació, per a aixecar una fita remembradora, que sia, al ensems, penyora de futur retorn a la possessió de l'arrebassada sobirania.

Per a costejar aquest monument padró o làpida, en les nostres Redacció i Administració, la subscripció és oberta.

GARBELLANT

I vagi sense traduir la poesia titulada «La-mentación»:

«España padece su fiebre
de todos los años.
España padece su guerra. Con propios ó extraños,
Siempre ha de sufrirla,
Siempre ha de tener el clarín en la boca
España está loca!

Está loca porque ha sido grande,
y ahora de abatida
no se aviene á guardar la medida.
Le ha quedado en el alma el vacío
de aquel su imperial poderío...
España está loca como águila vieja
con las garras abre sus propias entrañas
por ver sangre roja
y soñar con sus viejas hazañas!

Madre, ten compasión de tus hijos!
Madre, no los gastes en guerra suicidal
Madre, madre, cuida
de que tengan pan que llevarle á la boca!
Madre España no quieras ser loca!
Despierta del sueño de siglos,
olvida á Numancia, olvida á Lepanto.
Sus ecos triunfales te han costado tanto!
Aún te queda sangre que dar á la Historia?
Esa gloria de sangre es la gloria
de edades que fueron y no han de tornar.
No sigas tirando tesoros al mar!
Tus hijos te piden calor de regazo,
Por qué les das tú, fuego de arena!
Por qué si ellos te aman, les quieres tan mal?

Africa está ardiendo,
la sangre de España corriendo,
la arena bebe cruel.
Crees tú que es pago para duelo tanto
que brote en la arena un laurel?

Queremos espigas, y vides y olivos.
La mujeres quieren á sus hombres vivos!
La tierra esquimalda pide brazos fuertes,
no gloriosas muertes!
Muera el que se sienta inútil ó enfermo.
Suicídese el loco ó vayase al yermo.
El que es cuerdo y fuerte
no debe marchar á la muerte!

Oi que tot això és molt «Garbellant»? Doncs l'ha escrit En Gregori Martínez Sierra, sens ésser titllat d'anti-espanyolista; que si ho digués un home catalanista, li daríen cadena perpétua per tota la vida.

Figureu-se que un desplega el diari, empa-sant-se'l com si fos un bombó de xocolata i

tot d'una s'atura i no sab si enfadar-se o riure d'aquella manera llarga i sorollosa que fa agafar ganes de tornar a riure.

La cosa ve de la secció de notícies i és aixís més o menys:

Un home de quin nom no volem fer cap elo-gi, sent una conversa d'un ciutadà que diu mal d'Espanya i li falta temps per denunciar-lo i fer-lo agafar amb aquella colla de molesties que qualsevol tipus veu que pot fer produir, si va a favor de l'estre.

Mal d'Espanya! i volem dir que això és un delictes autèntic? No'ns en admiraríem gaire, no; aviat ho serà el contradir les cotorres i el menjar escudella de pagés. Doncs bé: nos-altres amb la nostra bona fè característica, afirmem d'una manera categòrica, que, si un dia arriben a fusellar els que malparlin d'Es-panya, no quedarà no més que un espanyol viu i encara perquè s'en donarà vergonya de tan cames amunt que ho mira.

Ni còlera de la «Pudor», ni tifus taurófil, ni'l lerrouxisme, ni l'exportació de carn a l'Àfrica, hauríen fet tanta neteja.

En tot aquest enrenou barceloní del tanca-ment dels establiments a les 8 del vespre, els *Bravos* i demés pandilla han pogut esmolar els sabres i els gaiats i davant de tots, el se-nyor Sanxo o el senyor Rodríguez, com vol-gueu, s'ha guanyat el diploma de nul·litat con-sular.

Retallada de «El Poble Català»:

«El rei ha prés part en les regates de balandres pa-tronejat per senyoretes.

La reina Victoria no hi ha pogut assistir per trobar-se acatarrada.»

Que ja tornem a ballar-la?

«El resultat de la regata ha sigut el següent:»

Tal i tal i qual i arribem al balandre sisé que's titolava «Vic»

Homes, i qui diu homes diu senyoretes: ja hi podíen haver posat VIC i ME encara que hi hagués més lleïres.

NOVES

Continúa venent-se en la nostra Redacció i Administració al preu popular de 10 cèntims, el follet, «Tot llegint la *Historia dels moviments nacionalistes* d'En Rovira i Virgili», acuradíssim estudi de l'il·lustre president de la Unió Catalanista Doctor D. Marí i Julià, que, com saben els nostres llegidors, se tingué d'editar novament, agotat que fou tot seguit el número extraordinari n.º 142, en el qual hi anava aquell article com a suplement.

* * *

El diumenge i dilluns prop-passats, se celebraren en la plaça de la Bonanova tres escullides audicions de sardanes, qual programa fou executat per la cobla de Sta. Coloma de Farnés.

Per la nit, se ballaren sardanes de garlandes, vengent-s'hi una animació extraordinària, lo qual justifica que aquest festival alcançà un èxit brillantíssim.

* * *

La secció de Beneficència de l'Ateneu Obrer del districte segon, està organitzant una tombola, a benefici de la gent menesterosa.

Essent ja bastants els donatius que actualment ha rebut per a aquest fi de diverses cases productores, pot assegurar-se que constituirà un veritable aconfeixement.

* * *

Diumenge passat, la vila d'Arenys de Mar, homenajà el malograt comediògraf Català Josep M. Arnau.

L'acte, com era d'esperar, tingué una solemnitat extraordinària, puix a més de distingides personalitats que hi assistiren, tots els poblets de la rodalia anaren a congriar-se a l'entorn de tan simpàtica festa, encara que, no comprenem quin paper hi varen representar els senyors Rodríguez i Weyler.

* * *

Per un involuntari descuit, en el número passat, deixàrem de consignar que l'original del sonet «Baluart de Santa Madrona» d'En Ramón E. Bassegoda estava escrit sense ajustar-se a les Normes Ortogràfiques acordades per l'Institut d'Estudis Catalans. Aixís el seu autor, ens prega que ho fem constar.

* * *

Es una mica extranya la indiferència que té *La Veu de Catalunya* per a certs actes del catalanisme, i, no encara quan són els d'un color o d'un altre—que podria ésser una excusa

relativa—,sinó quan se tracta de manifestacions del CATALANISME en majúscules sense cap cua adjectival.

Ara mateix, ha tornat a repetir-se, amb motiu de la Veïllada Teatral de l'onze de setembre, de qual festa, ben patriòtica, més que l'arribada d'una infanta qualsevol o unes eleccions de braçet amb els enemics de Catalunya, no'n resaren ni una paraula de propaganda les planes de l'esmentat diari, ni en la secció purament informativa.

Després de celebrada la funció de l'«Apolo» va despenjar-se d'unes ratlles donant-ne compte. I és que, no devien pensar-se que hi hagués *encara* tants catalanistes, perquè valgués la pena de esmentar els seus projectes de festivals patriòtics.

* * *

Hem tingut el gust de veure uns magnífics plafons deguts al celebrat artista en Julià Vals i Peipoch. Aqueixes pintures van destinades a decorar dintre pocs dies les sales del café-restaurant «El Rhin».

Com que no's tracta de una obra exòtica com les que regularment solem veure en semblants casos sinó d'una obra eminentment catalanesca, prometen parlar-ne amb la extensió que's mereix.

* * *

En el Concell General de la Secció Dramàtica de l'«Ateneu Obrer del districte II» ha sortit el·legit el nostre col·laborador i l'Emili Graells Castells amb el càrrec de secretari de l'esmentada Secció.

* * *

El Centre Català de Santiago de Xile, recentment ha inaugurat el retrat de mossen Cinto Verdaguer en la galeria de Catalans il·lustres

* * *

Nostre particular amic En Antoni Casals i Ferrán ha contret matrimoni amb la simpàtica senyoreta, Na Josepa Martínez.

Els desitgem una eterna lluna de mel.

* * *

Per al pròxim dia 27 del corrent, està anunciada l'aparició d'un periòdic quinzenal anomenat «Festa» que's publicarà a Molins de Rei.

Entre altres seccions, tindrà les de Literatura, Polítiques, Sports, Noves, etc., etc. i serà completament independent.